

Fru Eleonora på Duveskog

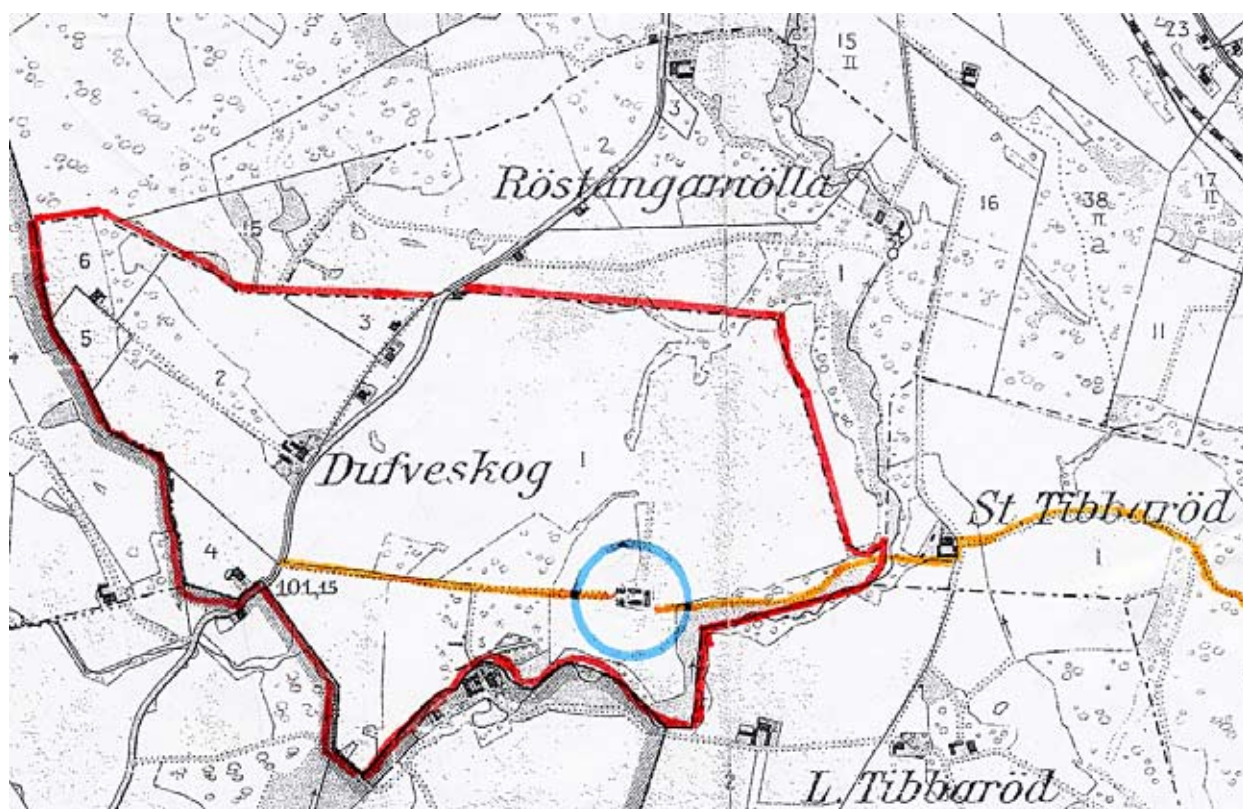
År 1808 befann sig vårt land i ett ytterst prekärt läge. Vi hade vägrat att stödja Napoleon i en handelsblockad mot England. Eftersom den franske potentaten var i allians med Ryssland, kunde han nu busa tsar Alexander på den finska delen av vårt välde. Trots tappert finskt motstånd bar det sig inte bättre, än att ryska trupper i mars 1809 passerade Kemi älv, via Lappmarken rundade Bottenviken och nere vid Kalix intog bl a Umeå. Alexander ville här dra den nya gränsen mot Sverige. I förbund med England hade emellertid Sverige en stark flotta, och man enades vid freden i Fredrikshamn om att dra gränsen utefter Torne älv. Naturlig var den alls inte, eftersom flera brukare hade marker på båda sidor om det strida vattendraget. Den kände TV-profilen K. G. Bergström, född i Nederkalix 1945, har nyligen utkommit med sin bok "Den ryska ockupationen i norr 1809". Hur ter sig samma skede, sedd från vår egen horisont?

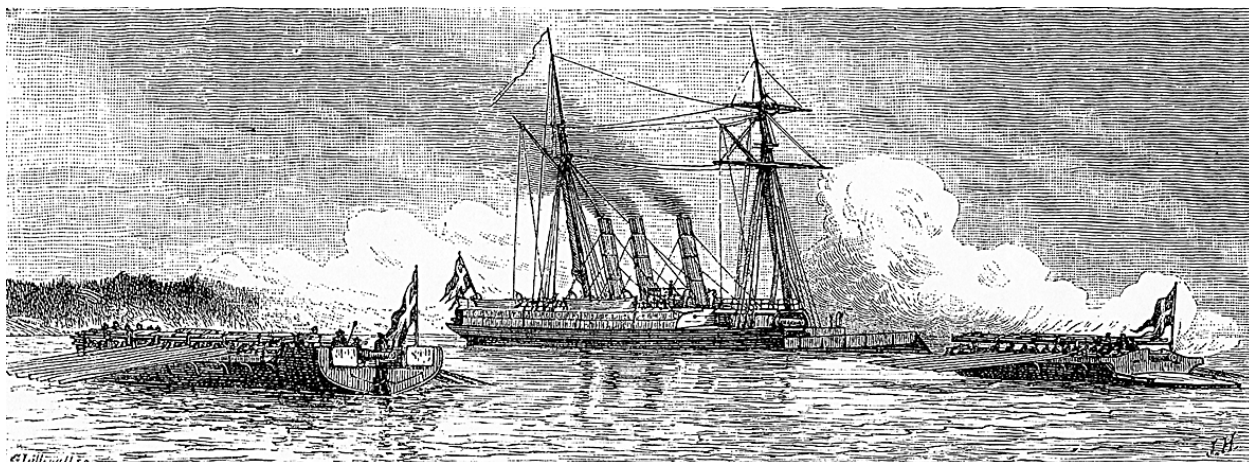
Kronoskatterusthållet Duveskog i Röstänga socken hade på den tiden sitt boställe endast ca 650 m rakt väster om Stora Tibbaröd, där den gamla häradsvägen från Billinge ledde fram över Bäljane å. Enligt kartan 1812 låg manbyggnaden på gårdsplatsen i öster, med långsträckt flyglar i norr och söder, följda av var sina "vakthåll" längst mot väster. Fram till år 1814 residerade majoren och riddaren Wilhelm Königsfeldt på Duveskog. Då köper

Efter gravyr av G Lillevall.

sjöofficern Johan Jacob Dorph hemmanet och flyttar in med sin fru, Eleonora Schreil, och fem barn. Eftersom Dorph svarade för garnisonen i Landskrona och hade att utrusta enheter till

Ångdrivet slagskepp på 1850-talet, omgivet av två däckade kanonbåtar. Dessa konstruerades av af Chapman och började byggas 1768. Dorph svarade bl. a. för bestyckning och inmönstring av folk på sådana slupar.

De framdrevs på hans tid med 18 par åror, två man per åra, och var bestyckade med två 12-pundiga kanoner, en i fören och en i aktern, samt 4 nickor (slätborrade mynningsladdare).

den svenska flottstyrkan, sänder han hem brev från ställen som Ramlösa, Karlskrona, Kalmar och Stockholm och blir snart betrodd vid svenska hovet i Stockholm. Fru Eleonora får svara för regementet på hemmaplan. Av tretton barn når åtta vuxen ålder.

Eleonoras pappa, Olof Shreil, var bataljonspredikant i Landskrona. Där såg lilla Eleonora dagens ljus 1784, som nr 2 bland tolv födda. Pappan blev kyrkoherde i Källs Nöbbelöv 1797 men dog där redan 1803, nyss fyllda 48 år. Modern gifte 1805 om sig med hans efterträdare, Per Sandberg, en omtänksam och blid styvfar. Som 23-åring lovade mamsell Eleonora att tillhöra en prästman Sundius. Efter en bal hos släktingar och vänner i Landskrona sänder hon emellertid ett långt brev till den unge sjöofficeren J J Dorph, bl a med orden: "Så länge jag lefver äger Du första platsen i detta hjerta." Med familjens bistånd bryter hon förlovningen med Sundius och under år 1808 återfinner man i Källs Nöbbelövs vigselbok följande: "Captainen vid Kongl. Arméens Flottas Stralsunds Eskader Division och Riddaren af Kongens Svärdsorden Vålborne Herr Jacob Johan Dorph samt vällärda Mamselle Eleonora Christina Schreil i Nöbbelövs prästgård vigde i Landskrona den 26 Februari sedan behörig lysning skett i Nöbbelövs kyrka. Lysnings Charta - 1 Rdr Banco. Detta var litet om den historiska ramen.

Livet på Duveskog framträder delvis i den sentida ättlingen Owe Jacobssons gedigna arbete "En brevroman från tidigt 1800-tal". Här följer två utdrag ur Dorphs brev till sin fru Eleonora:

Stockholm den 7 April 1815:

Min Öfver allt älskade och söta Gumma!

Jag får oändligen tacka dig för ditt kärkomna bref af den 31 sistledne. - - - Sinom den 22 i denna månad ämnar jag med Guds hjälp vara hos dig uppå Dufveskog.

Landskrona den 24 Maj 1815:

Min egen Gumma!

Sedan jag änteligen fått mig från Köpenhamn 2ne t. Turkiska Bönor hastar jag nu att skicka dem till Dig. Gjöromål med Fartygens utrustning gör att jag ej enligt min önskan kan komma ut till Dig, - - - Gumma lilla hushålla Du på Ditt vis samt lås väl och känn som oftast uppå låsen. Det Låset som Fröjdman medhar är bäst att bruka för Parkuset. - - - -

- - - - Skrif mig nu till omständeligen om allt som tilldragit sig på Dufveskog sedan min afresa därifrån, samt hvad ni gjort och ämnar företaga. Jag skickar dig inneliggande 25 Riksd. Rgs till bestridande af nödiga utgifter. Men glöm inte halmen till Klockaren - - - Gör nu alla möjliga försök att utrota jordlopporna samt försök med Lutaska. - - - Om tillfälle medgifver så skicka hit ett eller 2ne par hästar med hästwagnar för att afhämta härifrån Spjälor med annat smått - - - Låt mig äfven få veta om utmarken är fredad för främmande kreatur och är försvarligt stängd, hvilket Länsman Kinberg låfwade mig. - - - Hälsa mycket gamla syster och alla små barnen och war sjelf hälsad af din till döden trogne och

Tillgifne Mann Dorph.

P.S. Låt mig få veta om Klockare walet sker i nästa Söndag. Glöm ej att efterhöra Dräng till nästa år.

Georg Welin